WIKIPEDIA

Kineski jezik

Kineski (sinitički) jezici

Kineski jezik

汉语 Hànyǔ, 中文 Zhōngwén

Države **govorenja:**	NR Kina (Kontinentalna Kina, Hong Kong, Macau), Republika Kina (Tajvan i obližnji otoci), Singapur, Filipini, Malezija, Indonezija, Tajland, Vijetnam, Mianmar i Kambodža, također i u Sjevernoj i Južnoj Koreji, kao i u drugim kineskim zajednicama diljem svijeta
Regije **govorenja:**	Azija i diljem svijeta
Broj govornika:	više od 1.3 milijarde
Rang:	1.
Razredba:	sinotibetanski
	kineski

Jezični kôd

ISO 639-**1**:	zh
ISO 639-**2**:	chi (B) / zho (T)
ISO 639-**3**:	razni oblici

Vidi također: Jezik | Jezične porodice i jezici | Popis jezika po kodnim nazivima |Dodatak: Popis jezika

Kineski jezik (ISO 639-3: zho (http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=zho)) kolektivni naziv za srodne jezike (makrojezik) u području Kine kojih je ukupno 13[1], to su:gan [gan], hakka [hak], huizhou [czh], jinyu [cjy], mandarinski [cmn], min bei [mnp], min dong [cdo], min nan [nan], min zhong [czo], pu-xian [cpx], wu [wuu], xiang [hsn], yue [yue]. 16. siječnja 2009. ovom makrojeziku pridodan je novi kodni element [lzh] (literarni kineski). Kineskim u pravom smislu naziva se i mandarinski jezik.

Kineski standardni jezik, koji se naziva putonghua, temelji se na pekinškom narječju, ali sadrži i neke elemente drugih narječja. Reformom pisma u razdoblju dinastije Qin (od 221. do 206. g. pr. n. e.), koja je neovisne države ujedinila u carstvo, uklonjene su lokalne razlike te je pismo postalo razumljivo u područjima s različitim narječjima. Danas tzv. mandarinskim kineskim, tj. kineskim sjeverne grupe narječja, govori najveći broj ljudi na svijetu.

Sadržaj

Pismo

Kinesko pismo je morfemografsko (znamopis). Svako pisme (grafem, znak, karakter) odgovara jednome slogu i predstavlja najmanju jedinicu značenja (morfem). Riječi se mogu sastojati od jednoga ili više morfema, pa se i pišu s odgovarajućim brojem pismena. Najstarije kinesko pismo sačuvano je na natpisima na kostima, kornjačinu oklopu itd. Kinesko pismo ima 6 vrsta znakova. Najelementarnija pismena su piktogrami (slikopismena), a najveći broj pismena sastoji se od elementa koji približno pokazuje značenje (ključ, radikal) i elementa koji približno pokazuje izgovor (fonetik). Danas je u upotrebi ne više od nekih 7000 pismena, ali s poznavanjem 3000 pismena mogu se čitati novine. Kineski latinični alfabet (pinyin), oblikovan i odobren 1958. godine, sastoji se od 26 slova i ima ulogu pomoćnog pisma za bilježenje standardnog izgovora. U pinyinu je malo drugačije nego u hrvatskoj latinici: z se izgovara kao sliveno dz, r kao englesko r, y kao naše j, j kao tvrdo dz, q kao mekano c, x kao tvrdo s, zh kao naše dž, ch kao naše č, sh kao naše š. Pinyin kod Kineza nije zamjena za kinesko pismo.

Hrvatska jezična praksa

Imena ljudi i zemljopisna imena pišu se po pinyinu (kao što dosljedno provodi Hrvatska enciklopedija (LZMK)), uz iznimke kao što su Peking (Beijing), Sun Jat-sen, Čang Kai-šek i Mao Ce-tung. Nažalost to se pravilo ne primjenjuje dosljedno. Imena kineskih autora i Kineza u inozemstvu pišu se kako ih oni sami pišu. Važna napomena: Kod Kineza prezime dolazi na prvome mjestu (u Mao Ce-tung, Mao je prezime). Kinezi u inozemstvu često okrenu poredak. I kineskim sportašima prezime se često stavlja na drugo mjesto, čak i u kineskim izvorima.

Djela s kineskog jezika na hrvatski prevodio je hrvatski pjesnik Josip Sever.[2]

Padeži, glagolska vremena, množina i jednina

Kineski jezik specifičan je po svojoj gramatičkoj jednostavnosti jer nema padeža, rodova, množina i jednina. Glagolska vremena ima, ali samo tri: prošlost, sadašnjost i budućnost. Prošlost se označava kao yao prije glagola, a budućnost jednako tako, ali uz dodatak na kraju, le. Sadašnjost nema oznaku. Rečenice po službi riječi idu: subjekt - predikat - objekt.

Izvori

1. Ethnologue (16th) (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=zho)
2. T-portal (http://www.tportal.hr/kultura/knjizevnost/8866/Prve-Zagrebacke-posvete-o-Josipu-Severu.html) H: Prve 'Zagrebačke posvete' o Josipu Severu, 9. veljače 2009.

Službeni jezici Ujedinjenih naroda

arapski • mandarinski • engleski • francuski • ruski • španjolski

Izvor: Službena stranica UN-a (http://www.un.org/)